

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Ver. van Vetplantenverzamelaars.

Secretariaat : G. D. DUURSMA, B 185 HUIZUM bij Leeuwarden.

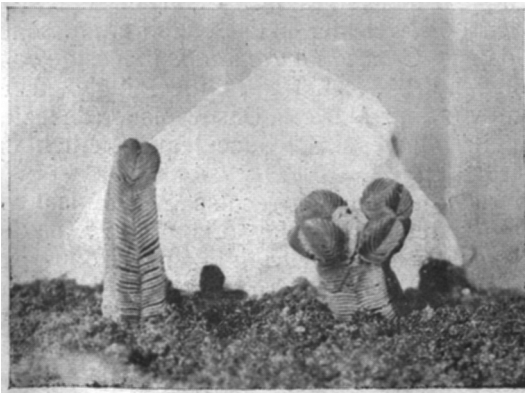
Zuid-Afrika III.

Crassula pyramidalis Linn. f.

Toen ik in het Januarinumnummer van Succulenta met het schrijven van deze serie artikelen aanving, heb ik onder meer gezegd, dat onze kennis van de succulente Flora van Zuid-Afrika nog slechts zeer beperkt is en weinig kon ik toen reeds vermoeden dat de vondsten van Kurt Dinter in het zeer nabije, vroegere Duitsch Zuidwest deze bewering zoo schitterend zouden bevestigen als zij gedaan hebben.

Evenwel zal ik thans niet over Dinter's vondsten spreken of-schoon een door hem ontdekte, zeer fraaie, *Crassula*-soort spec. Kuckaus) daartoe wel aanleiding zou geven, deze plant is echter nog niet definitief benoemd en hoewel ik ze in eigendom heb, mag ik den ontdekker niet met mijn beschrijving vooruitloopen en zal ik mij ditmaal nog eens bepalen tot een reeds overoude verschijning, die daarom niet minder belangrijk is.

Voor enkele maanden ontving ik uit Kaapstad eenige plantjes en stekken van vetplanten en daarbij waren twee exemplaren van *Crassula pyramidalis* Linn. f. (syn. *Tetraphyle quadrangula* E. et Z.) welke plant ik in Succulenta no. 9 (October 1921) pag. 61 reeds besprak en waarvan hiernevens een afbeelding is bijgevoegd.

Het is mij een groot genoegen te kunnen mededeelen dat het hierbij afgedrukte cliché in zooverre afwijkt van alle vroeger in ons maandblad voorkomende, dat het het eerste is dat wij zelve hebben doen vervaardigen, zoodat ik meen te mogen zeggen, dat wij weder een stap voorwaarts deden.

De foto werd, een 14 dagen nadat de beide plantjes door mij waren ontvangen, vervaardigd door den Heer P. Schreuder te 's-Gravenhage.

Zij hadden toen slechts enkele verdroogde wortelresten, doch

reeds vrij spoedig werden die door nieuwe vervangen, waarna de groei hervat werd, in het uiterlijk kwam sedert niet veel verandering, doch, hoewel langzaam, ontwikkelen zich de nieuwe blaadjes zeer geleidelijk zoodat het linksche plantje een 1 1/2 c.M. langer is geworden en van het rechtsche exemplaar zijn de vier nieuwe takken eveneens in de lengte gegroeid doch tevens zijn zij iets breeder geworden zoodat zij nu vrijwel even dik (bijna 1 1/2 c.M.) zijn als het stammetje waaruit zij ontspringen.

Wat ik aanvankelijk vreesde; „dat de afstand tusschen ieder der bladeren zich zou vergrooten”, is niet geschied daar het zelfs nu nog niet gemakkelijk zou vallen een stukje papier tusschen twee bladeren te schuiven, alleen heeft de aanvankelijk roodbruine kleur plaats gemaakt voor frisch groen, dit mag evenwel niet als een ramp gelden daar het aspect der plantjes er zeker niet door geleden heeft al is de Karroo-tint dan ook verdwenen.

Als wij de stengels nader beschouwen dan ontdekken wij dat ieder bestaat uit een dunnen houtachtigen kern, waarlangs de zittende bladeren voorkomen.

Deze zijn lang-driehoekig en kruisgewijs geplaatst, zij komen dus afwisselend dwars boven elkaar geplaatst voor en zijn „stengelomvattend”, d.w.z. van twee op dezelfde hoogte geplaatste bladeren is de basis aaneengegroeid, zoodat zij tezamen den stengel geheel omringen, de gezamenlijke punten vormen de hoeken der zuiltjes.

Daar waar de lijn midden in het lichaam der stengels zichtbaar is dekken de uiterste randen der nevens elkaar voorkomende bladeren elkander.

De nieuwe blaadjes zijn sterk naar het centrum van den stengel teruggebogen zoodat de top zich eenigszins afgerond vertoont, op de foto komt dit duidelijk uit, evenzoo dat zij later, wanneer zij door het voortschrijden van den nieuwgroei lager langs den stengel voorkomen (hoewel ook dan nog aan de punt een weinig opgebogen) zeer veel vlakker worden.

De kleine witte bloempjes ontstaan, Aug./Sept., in een schermpje boven uit den stengel en ook wel hier en daar verspreid tusschen de bovenste blaadjes, dan is *Crassula pyramidalis* in feestgewaad en maakt een allerliefsten indruk, een fraaie afbeelding van een bloeiend exemplaar komt voor in : Marloth, Das Kapland (de lezing van dit prachtwerk kan ik trouwens alle Succulenten-liefhebbers warm aanbevelen).

Ik weet niet of de vertakking van het rechtsche exemplaar een normale is, dus bij alle planten als regel voorkomt (bijv. na den bloei) daar het plantje echter geen beleedigingen vertoont, geloof ik wel te kunnen aannemen, dat het niet het gevolg is van bijzondere omstandigheden.

En nu neem ik afscheid van *Crassula pyramidalis* om nog even terug te komen op *Crassula columnaris* (zie Succulenta no. 4 April 1923). Zeer toevallig kwam in dat nummer zoowel van mij (bladz. 36) als van den Heer v. d. H. (bladz. 37) een mededeeling voor over buitengewone lengte groei van zaailingen dezer soort, ik twijfelde zelfs aan den soortnaam !

Welnu ik heb mijn exemplaren vroeg in den zomer overgeplant, een zeer zonnig plekje werd gelijktijdig hun deel, en ze daarbij iets dieper in de aarde gebracht, de stengeltjes lagen toen vlak op den grond en na verloop van tijd kwamen zij geheel onder het zand te liggen zoodat alleen de topjes daar bovenuit staken.

Op het oogenblik is alle twijfel bij mij verdwenen, want hoe-wel de plantjes nog klein zijn, sluiten de zeer dikke blaadjes thans dicht tegen elkander aan en vertoonen de plantjes, in mi-niatuur, zuiver de kenmerken van de toenmaals bijgevoegde af-beelding.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

's-GRAVENHAGE, September 1923.

Opmerkingen betreffende *cristata*- en *monstruosa*-vormen bij de Succulenten.

II *)

Dank zij mijn in Succulenta gedaan verzoek ontving ik van verscheidene onzer Leden gegevens over fasciaties die onder hun planten voorkomen en steeds nog komen brieven over dit onder-werp bij mij in waarvan ik de toezending op hoogen prijs stel en waarvoor ik den zenders hartelijk dank zeg, in de hoop, dat mij ook voortaan nadere gegevens niet onthouden zullen worden.

Ik heb deze opgaven bijeenverzameld en zij vormen reeds een beduidend dossier, waaruit ik later voor een vervolgartikel hoop te putten, op het oogenblik echter is het daar nog den tijd niet voor daar er zich nog te weinig nieuwe en belangrijke bijzonder-heden uit de gezamenlijke bouwstoffen laten construeeren, zoodat ik op het oogenblik alleen wil volstaan met een enkele mede-deeling, die mij niet van belang ontbloot lijkt.

Den 31sten Augustus 1.1. was ik op bezoek bij den Heer van den Houten, onze zeer gewaardeerde Penningmeester, en natuur-lijk vormden de Succulenten den grondtoon der gesprekken hoe-zeer Rotterdam in feestdos ook aan de aandacht tornde.

Na een rondwandeling door den Centralen Botanischen Tuin kwam de kas aan de beurt en daar wachtte mij een buitenge-wone verrassing, speciaal voor deze gelegenheid voor mij bewaard.

De Heer van den Houten heeft verleden jaar zaad van *Cereus peruvianus* gezaaid en daaruit een aantal zaailingen gekweekt waarvan het meerendeel thans reeds tot flinke planten ontwikkeld is en daaronder waren enkele fraaie exemplaren met monstreuose groeiwijze, welke mij, terecht met trots, gewezen werden.

Dit was een zeer onverwacht buitenkansje, want zooals ik in-dertijd schreef was mij geen enkel geval, bekend waarbij zaai-lingen direct fasciaties vormden, doch bovendien was hier een onloochenbaar en zeer duidelijk antwoord op de vraag of de misvormingen bij Cactussen erfelijk zijn.

Indien wij vooraf even nagaan of hier uiterlijke omstandigheden invloed uitoefenden dan moet ik beginnen met mede te deelen

---

*) Zie Succulenta no. 11/12, Dec. 1922, pag. 81.

dat alle zaden gelijktijdig zijn uitgezaaid in denzelfden schotel dus in hetzelfde grondmengsel en dat zij een uniforme behandeling ondergaan hebben zoodat de omstandigheden voor ieder zaadje geheel gelijk waren en uiterlijke invloeden hebben zich hier, indien al, dan toch maar in zeer geringe mate kunnen doen gelden.

Sterker nog, van dezelfde partij zond de Heer van den Houten een gedeelte aan den Heer Bommeljé, alhier, en ook daartusschen bevinden zich fasciaties, daar deze laatste zaden eerst in dit voorjaar gezaaid werden, zijn de plantjes kleiner doch reeds zeer duidelijk als zoodanig te onderkennen. Het zou nu toch wel heel toevallig zijn als nu een jaar later juist voor de hier opgeslagen misvormingen dezelfde invloeden hadden bestaan die tot de monstruositeit der Rotterdamsche geleid zouden hebben.

Mij dunkt dat veilig aangenomen kan worden dat geen uiterlijke invloeden zich bij deze beide zaaisels hebben doen gelden. Toch brachten sommige zaden fasciaties voort en dan is slechts een enkele oplossing mogelijk en dat is deze dat de monstruouse aanleg erfelijk in de zaden aanwezig was.

Hoewel hiermede natuurlijk nog niets bewezen is betreffende den *oorsprong* der misvormingen hebben wij nu toch een zeer tastbaar bewijs te meer voor de stelling van Prof. Hugo de Vries waar deze doceert dat de monstruositeit, ook bij de Cactussen, een erfelijk verschijnsel moet zijn, want was de aanleg niet erfelijk aanwezig, dan kon uit het zaad onmogelijk een afwijkend individu ontstaan zijn.

Of nu dit zaad afkomstig was van een plant met monstruouse of met schijnbaar normale groeiwijze, weet ik niet en zal ik waarschijnlijk wel nimmer weten ook, doch hoe interessant het ook zou zijn indien dit wel het geval was, aan het wezen der zaak doet dit niets af daar wij thans met voldoende zekerheid kunnen aannemen dat, door welke oorzaak dan ook, de fasciaties ontstaan het niet noodig is dat die oorzaken blijven optreden om verdere fasciaties te verwekken omdat zij ook langs geslachtelijken weg (via bloem en zaad) kunnen ontstaan omdat het zaad van monstruouse e.d.g. planten in zich zelve de erfelijke aanleg draagt.

'S-GRAVENHAGE, Sept. 1923.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

Merkwaardige en nieuwe planten op de groote bloemententoonstelling te Amsterdam.

Onder dit opschrift schrijft de Heer A. J. v. Laren, Hortulanus te Amsterdam, in het Algemeen Handelsblad van 20 September 1.1. met betrekking tot de Cactussen :

„Thans staan we voor de cactusgroep uit den Leidschen Hortus. 't Is een stukje Mexicaansch landschap! Daar staan kogel-, vormige en toortsvormige, slangenvormige en knotsachtige cactussen, en alle dreigend gedoornd. Deze planten vallen door hun gestalte geheel buiten de sfeer der andere planten, maar daardoor trekken ze des te meer de aandacht. Ze houden u

„vast, ze boeien u als wezens eener andere wereld. Men kan ze „mooi of niet mooi vinden, onverschillig laten ze niemand ; in „tegendeel ze trekken u aan met magische kracht. Er zijn dan „ook prachtige, zeldzaam groote exemplaren onder, o.a. een Echino- „cactus Grusonii als een haringtonnetje zoo groot, een E. elec- „tracanthus als een reusachtige kalebas. een Cereus Pasacana als „een dikke paal en een rotsactus (Cereus peruvianus monstroosus) „als een stuk uit een druipsteengrot. Er zijn ook kleinere exem- „plaren, een Cereus candicans, wier corpi als vette reuzenrupsen „over den grond kruipen, een grijsaardactus met eerbiedwaardig „grijs haar, voorts Aloës, vergiftige Euphorbia's en een Cereus „met vleugelvormige ribben. Een prachtige verzameling ! Ook „de Heer Jouvenasz, Amsterdam, bracht cactussen, maar meeren- „deels kleine exemplaren, z.g. handelsgoed, voor den liefhebber „die geen kas heeft, meer geschikt”.

WAARSCHUWING !

Spoedig kunnen vorstperioden verwacht worden. Ieder jaar zijn die oorzaak, dat velen onzer leden meer of minder belangrijke verliezen lijden. Om dit zooveel mogelijk te voorkomen plaatse men zijn planten gedurende den Winter zoo licht mogelijk zoodat ieder zonnestraaltje benut wordt, geve men geen water tenzij voor meerdere warmte in het vertrek gezorgd is waar de planten staan en dan nog alleen des morgens en als de bovenaarde droog is (op de aarde, nimmer op de planten zelve) en houde men de vertrekken, waar de planten overwinteren, beslist vorstvrij vooral des nachts.

October 1923.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

Tentoonstelling van Vetplanten te 's-Gravenhage.

Reeds sedert langen tijd behoort tot de geregeld door mij gehoorde vragen of het nu eindelijk niet eens mogelijk zou zijn dat er een tentoonstelling van Vetplanten gehouden werd, dat zulks in een behoefte zou voorzien blijkt wel uit de groote belangstelling die groepen vetplanten op de algemeene tentoonstellingen genieten.

Zonder uitzondering zijn dergelijke groepen de plaatsen waar de toeschouwers het langst en het veelvuldigst verwijlen en als ik mij een oogenblik tusschen het publiek begeef en mij een enkel woord over het tentoongestelde laat ontvallen dan komt er geen eind aan de vragen.

Ik meen dan ook ten stelligste te kunnen verzekeren dat er behoefte is aan een show van Cactussen en andere Succulenten en niets Zou mij aangenamer zijn dan mij aan de regeling daarvan te kunnen wijden.

Het is nu echter wel gemakkelijk om dan maar te besluiten

daartoe over te gaan doch wil een ander niet van huis uit een fiasco zijn dan behoort er van te voren degelijk rekening gehouden te worden met allerlei mogelijkheden en daar ik die nooit licht heb durven tellen heb ik er mij tot nu toe van onthouden de bal aan het rollen te brengen.

Men kan echter ook te voorzichtig willen zijn en waar het mogelijk is dat bijv. een tentoonstelling van bevolkte aquaria en terraria succes heeft, daar behoeft niet meer aan de levensvatbaarheid van een Succulenten show getwijfeld te worden en mag die proef met vertrouwen genomen worden zoodat ik van heden af alles in het werk zal stellen om daartoe te geraken.

Het spreekt vanzelve dat ik dat niet alleen zal kunnen doen en dat ik aller steun en medewerking zal behoeven die ik dan ook hiermede inroep.

Een uitgebreid schema hoop ik in het volgende nummer van Succulenta te publiceren, voorloopig volgen hier enkele voorbereidende mededeelingen en vragen.

De beste tijd voor onze tentoonstelling lijkt mij in Juni of Juli 1924 te vallen, als de beste plaats komt mij een der zalen van het Koninklijk Zoologisch Botanisch Genootschap (de Dierentuin) te 's-Gravenhage voor, de duur een 4-tal dagen, bijv. van Woensdag tot en met den daarop volgende Zondag.

Voor fraaie en belangrijke inzendingen zullen prijzen beschikbaar zijn, de Vereeniging looft een fraaie prijs uit, ik zelve eveneens, hoewel dan een bescheidenere en den meer gefortuneerden onder onze Leden verzoek ik dit voorbeeld te willen volgen.

Wil nu iedereen eens medewerken opdat dit plan slagen zal? Ik twijfel daaraan niet anders had ik het initiatief er toe niet genomen.

Mag ik dan binnen 8 à 14 dagen doch vooral niet later (met het oog op mijn verdere mededeelingen in Succulenta no. 11, waaraan dan nog het inwinnen van verschillende informaties moet voorafgaan) opgave tegemoet zien van :

1°. hen die als het plan doorgaat willen inzenden met opgave wat ongeveer het karakter van hun inzending zijn zal b.v.b.

a. enkel *Cactussen*, of een bepaald geslacht uit die Familie ;
b. enkel andere *Succulenten* of een bepaalde Familie of een bepaald geslacht ;

c. een gemengde verzameling ;

d. een verzameling mimicryplanten ;

e. een verzameling vensterplanten ;

f. een verzameling boeken over de *Succulenten* ;

g. verschillende modellen Succulentenkasjes voor de kamer, al of niet beplant;

h. vollegrond (winterharde) *Succulenten* ;

een verzameling uitsluitend Importplanten enz. enz.

2°. hen die dan prijzen beschikbaar willen stellen liefst onder mededeeling waaruit die prijzen zullen bestaan, geld, kunstvoorwerpen, planten, boeken enz. enz. en voor welke groep men die eventueel uitlooft ;

30. hen die geneigd zijn gedurende de tentoonstelling te assisteeren door het houden van toezicht het geven van inlichtingen aan de bezoekers enz. enz. hetzij voor enkele dagen of voor den geheelen duur.

Wij hebben vaak in Succulenta gelezen over nauwere aaneensluiting en dichter verband onder de leden, dit is nu zeker een gelegenheid waarbij onze ernstige wil kan blijken om van woorden tot daden te komen.

Men begripe goed dat alle opgaven nog voorloopig zijn en alleen ten doel hebben om te komen tot een globaal overzicht van wat eventueel bereikt zal kunnen worden, alles wordt later definitief vastgesteld, men begripe echter eveneens dat ik dan later moet kunnen rekenen op wat thans beloofd wordt zoodat men niet met de gedachte „er zal toch niets van komen” beloften doet die men later niet houden kan.

's Gravenhage, September 1923, J. J. VERBEEK WOLTHUYS.
Molenaarstraat 35 (Laakkwartier).

Op den Uitkijk.

Bulletin of the Southern California Academy of Sciences Vol XXII, Part 2, July 1923 bevat (pag. 70 tot 74) een artikel van Dr. A. Davidson getiteld *New California plants*. Hierin worden 2 *Succulenten* uit de Familie der Crassulaceae beschreven welke voor kort nieuw ontdekt zijn.

De eerste *Dudleya parva* Rose et Davidson vormt aanvankelijk een uit 8 à 10 bladeren, van 5 tot 7 cM. lengte, bestaant rozetje. Later ontwikkelt zich een 20 á 30 cM. langen geheel bebladerden stengel met 1 à 2 cM. lange horizontale afstaande toegespitste blaadjes en welke eindigt in een schermpje met weinige, 1 cM. lange, groenachtig gele bloemen.

De andere is *Hasseanthus kessleri* Davidson met 7 à 8 cM. lange stengels. De bladeren dezer soort zijn bijna 1 cM. lang, 4 mM. dik en even breed en gelijken in vorm veel op die van *Sedum stahlii*. De punten der kelkblaadjes zijn zeer gezwollen en eenigszins eivormig.

De bloemblaadjes zijn wit en hebben een rose middenstreep.

Van beide species is een uitstekende afbeelding bij het artikel afgedrukt.

's Gravenhage, September 1923. J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

Mededeelingen.

NIEUWE LEDEN.

C. J. Reisinger	Haamstede (Schouwen).	
P. J. van Dort	Heemstede	Meerweg.
J. J. C. Abeling	Utrecht	Muntstraat 8 bis.
J. L. van Willegen	Kapelle (Z. Bev.)	Nieuwe weg A 139.
J. de Bruyn	Dordrecht	Violenstraat 8.
A. Lodder	Dordrecht	Bilderdstr. 10 rood.
W.J. van Essen	Amsterdam	1e Atjehstr. 158 huis.

RECTIFICATIE. In ons nummer van Juni l.l. komt onder

nieuwe leden op pag. 76 voor : M. Heyman, dit moet zijn : M. Heyboer Rotterdam, (Speelmanstr. 90).

ADRESVERANDERING. Het adres van Mevr. Gallas Smits is thans Krugerlaan 10 Baarn, dat van den heer A. Mijs 2e Schuytstraat 264 's Gravenhage, terwijl in de plaats van Jonkvr. J. B. v. Heemskerk van Beest gelezen moet worden : Mej. Den Tak van Poortvliet „Loverendale” Domburg (Zeeland). De heer J. B. C. Bergman woont thans Torenlaan 35 Hilversum, het adres van den heer H. de Jager is p.a. Mevr. Klomp, Utrecht Hugo de Grootstraat 36 bis. De Heer J. H. van Dijk woont thans te Oisterwijk (R. K. Gasthuis), Udenhoutsche weg C 22.

CONTRIBUTIE. Over de nog openstaande contributies wordt in den loop dezer maand, met bijberekening van incassokosten, per postkwitantie gedisponeerd.

Het Spinneweb-Huislook.

(*Sempervivum arachnoideum.*)

De bekende Hortulanus van den Amsterdamschen Plantentuin, de heer A. J. van Laren, maakte dit voorjaar een botanische Alpenreis. Z.Ed. vond op een van zijn tochten ook het bekende en geliefde Spinneweb-Huislook, dat door onze vetplantenverzamelaars zoo gaarne gekweekt wordt.

De heer Van Laren vertelt daarvan in „Onze Tuinen” van 28 Sept. 1.1 : “Tegen grazige glooiingen bij de Schlucht vond ik in de buurt van de witviltige *Senecia Doronicum*, tal van *Sempervivums*, groote en kleine, groene en violetkleurige, maar die zou ik in nog grooter aantal en vormenverscheidenheid op een deels kale en deels begroeide lage rotsheuvel vinden vlak bij het dorp.

Dat was een verrassing ! Daar groeiden overal tegen de rotsplaten en tusschen de riggeltjes daarvan, kussenvormige kolonies van de Spinneweb-huislook, *Sempervivum arachnoideum*, in gezelschap van lage Absinthstruikjes, uitgebloeide Anemonen, bloeiende Tijn, grootbloemige Cruciferen en grijsbladige Compositen. En hoe meer men rondkeek, hoe meer men er vond, bij honderden duizendtallen ; ook andere soorten met groene en violetkleurige rozetten, groot en klein. Ik zou deze hoogte de „Sempervivumrots” willen noemen. Er bloeiden er ook met rose en roode bloemen. 't Was er met de andere bloeiende planten een klein paradijs, waar men voet voor voet de floristische schoonheden kon bewonderen. Die spinneweb-huislook is vooral interessant, omdat haar rozetjes, vooral over het hart, bedekt zijn met een dicht, wit net van draden, in den vorm van een spinnewebje, dat de plantjes behoedt tegen overmatige verdamping bij groote warmte.

De rozetjes, die ik meenam en droog in mijn koffer legde, gingen alle na een week of drie dadelijk aan den groei, toen ik ze in potjes zette. Ja, in mijn herbarium kwam een exemplaar zelfs tot bloei !”